

Promemoria

Stickprovsinsamling av uppgifter om hushållens skulder

Oktober 2025

Promemorians huvudsakliga innehåll

Det är viktigt för såväl enskilda individer som för den ekonomiska utvecklingen att det finns möjlighet för hushåll att ta krediter för konsumtion och bostadsköp. Samtidigt kan hög skuldsättning skapa sårbarhet för enskilda individer, det finansiella systemet och för samhällsekonomin i stort. För enskilda hushåll kan t.ex. höga ränte- och amorteringsbetalningar i förhållande till inkomsten leda till ökad sårbarhet vid negativa livshändelser. För att förstå dessa risker på både individ- och systemnivå krävs tillförlitlig statistik. Uppgifter om hushållens ekonomi är dock integritetskänsliga. Statistiken bör därför begränsas till de mest nödvändiga uppgifterna om hushållens ekonomi.

I promemorian föreslås att Statistiska centralbyråns (SCB) mikrosimuleringsmodell fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar (Fasit) ska utökas med uppgifter om hushållssektorns skulder och skuldbetalningar. Genom att dessa uppgifter behandlas i Fasit möjliggörs bättre analyser av individers och hushålls motståndskraft och känslighet mot ekonomiska störningar. Detta kan bidra till beslutsunderlaget för den ekonomiska politiken och att ändamålsenliga åtgärder kan identifieras.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag	4
1.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2019:508) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar.....	4
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2019:509) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar.....	7
2	Fasit.....	9
2.1	En mikrosimuleringsmodell	9
2.2	MSTAR och STAR	9
2.3	Utvecklingen av Fasit.....	10
3	Utökning av Fasit med uppgifter om hushållens skulder	10
3.1	Hushållens skulder	10
	Promemorians bedömning.....	10
	Skälen för promemorians bedömning.....	10
3.2	Information om hushållssektorns skulder och skuldbetalningar ska få behandlas	12
	Promemorians förslag.....	12
	Skälen för promemorians förslag	12
3.3	Uppgifter som ska samlas in.....	13
	Promemorians förslag.....	13
	Skälen för promemorians förslag	13
3.4	Begränsning av storleken på urvalet.....	15
	Promemorians förslag.....	15
	Skälen för promemorians förslag	15
3.5	Kreditgivarnas uppgiftsskyldighet.....	16
	Promemorians förslag.....	16
	Skälen för promemorians förslag	16
3.6	Insamling, sekretess och gallring av uppgifter	16
	Promemorians bedömning.....	16
	Skälen för promemorians bedömning.....	16
4	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	18
	Promemorians förslag	18
	Promemorians bedömning	18
	Skälen för promemorians förslag och bedömning	18
5	Konsekvensanalys.....	18
	Promemorians bedömning	18
	Skälen för promemorians bedömning	18
6	Författningskommentar.....	21
6.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:508) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar.....	21

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:508) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2019:508) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar

dels att 1, 3, 4, 6, 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag ska tillämpas vid Statistiska centralbyråns behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar (Fasit) som myndigheten förvaltar.

Lagen ska också tillämpas vid myndigheters behandling av personuppgifter i *det* urval som har lämnats ut enligt 9 §.

Lagen ska också tillämpas vid myndigheters behandling av personuppgifter i *de* urval som har lämnats ut enligt 9 §.

3 §

Statistiska centralbyrån är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till den.

Myndigheter som *urvalet* har lämnats ut till enligt 9 § är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som myndigheterna utför.

Myndigheter som *urvalen* har lämnats ut till enligt 9 § är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som myndigheterna utför.

4 §

Personuppgifter får behandlas i Fasit och i *det* urval som har lämnats ut enligt 9 § om det är nödvändigt för att

1. simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar inom skatte-, avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärdstjänsterna, eller

Personuppgifter får behandlas i Fasit och i *de* urval som har lämnats ut enligt 9 § om det är nödvändigt för att

1. simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar

a) inom skatte-, avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärdstjänsterna, och

2. ta fram statistik för analys av information inom skatte-, avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärdstjänsterna

b) av hushållssektorns skulder och skuldbetalningar, eller

2. ta fram statistik för analys av information

a) inom skatte-, avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärdstjänsterna, och

b) om hushållssektorns skulder och skuldbetalningar.

6 §

Personuppgifter som avses i artikel 9.1 och artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får inte behandlas i Fasit eller i *det* urval som lämnas ut enligt 9 §.

Personuppgifter som avses i artikel 9.1 och artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får inte behandlas i Fasit eller i *de* urval som lämnas ut enligt 9 §.

Första stycket gäller dock inte uppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller medlemskap i fackförening och uppgifter om hälsa.

8 §

Statistiska centralbyrån ska ta fram ett särskilt urval av personuppgifter i Fasit som inte direkt kan hänföras till en fysisk person för utlämnande enligt 9 §.

För de ändamål som anges i 4 § 1 b och 2 b ska Statistiska centralbyrån dock endast ta fram ett mindre urval av personuppgifter i Fasit som inte direkt kan hänföras till en fysisk person för utlämnande enligt 9 §.

8 a §

Företag som omfattas av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter ska till Statistiska centralbyrån lämna de uppgifter som behövs för de ändamål som anges i 4 § 1 b och 2 b.

Regeringen får meddela föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första stycket.

9 §

Urvalet enligt 8 § får på begäran lämnas ut av Statistiska centralbyrån till Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen samt Regeringskansliet och andra myndigheter under regeringen.

Urvalen enligt 8 § får på begäran lämnas ut av Statistiska centralbyrån till Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen samt Regeringskansliet och andra myndigheter under regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2019:509) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2019:509) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar ska införas två nya paragrafer, 1 a och 1 b §§, och närmast före 1 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Den som är uppgiftsskyldig enligt 8 a § lagen (2019:508) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar ska på begäran av Statistiska centralbyrån lämna följande uppgifter:

- 1. kreditgivarens organisationsnummer,*
- 2. kredittagarens personnummer,*
- 3. kreditens utestående nominella belopp,*
- 4. kredittagarens andel av krediten,*
- 5. typ av kredit,*
- 6. värdet på säkerheten,*
- 7. räntesats,*
- 8. start- och slutdatum för räntan,*
- 9. amorteringskrav i kronor,*
- 10. genomsnittlig amortering under senaste 12 månaderna, och*
- 11. krediter som har bedömts vara kreditförsämrade enligt International Financial Reporting Standards 9, i tillämpliga fall.*

Bemyndiganden

1 b §

Statistiska centralbyrån får meddela föreskrifter om verk-

*ställighet av bestämmelserna om
uppgiftsskyldighet i 8 a § lagen
(2019:508) om behandling av
personuppgifter i det fördelnings-
analytiska statistiksystemet för
inkomster och transfereringar och
1 a § denna förordning.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

2 Fasit

2.1 En mikrosimuleringsmodell

Det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar (Fasit) är en mikrosimuleringsmodell som används för att bedöma utfall och konsekvenser av reformer i det svenska välfärdssystemet. Den kan användas för att analysera såväl budget- som fördelningseffekter avseende skatte-, avgifts- och bidragsregler. Modellen gör det även möjligt att se hela bilden av olika gruppers ekonomiska förutsättningar och vilka effekter förändringar får på de offentliga finanserna. Modellen används av bl.a. Regeringskansliet och är ett viktigt verktyg för regeringens reformarbete. Därutöver finns det flera andra myndigheter och organisationer som använder sig av Fasit (se prop. 2018/19:118 s. 11).

Med hjälp av Fasit kan analyser genomföras på olika nivåer, exempelvis för specifika inkomst- eller åldersgrupper. Det finns även möjligheter att ta fram skräddarsydda statistikuttag för mer detaljerade analyser. Personuppgiftsbehandlingen i Fasit regleras i lagen (2019:508) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska systemet för inkomster och transfereringar (fasitlagen). Modellen består av kod som beskriver reglerna för skatter, avgifter och transfereringar, samt data från två urvalsregister: det mindre statistiska analysregistret (MSTAR) och det statistiska analysregistret (STAR).

En basversion av modellen tas fram årligen och uppdateras fyra gånger per år. Skatte- och transfereringssystemen är utformade för individer och hushåll. De flesta simulerade system är individinriktade, såsom skatter och pensioner, medan exempelvis bostadsbidrag och ekonomiskt bistånd simuleras på hushållsnivå. För hushåll finns dessutom en särskild modul för simulering av indirekt beskattning. Ett hushåll definieras som en eller flera vuxna tillsammans med eventuella barn i åldrarna 0–19 år, som är folkbokförda på samma adress.

2.2 MSTAR och STAR

Urvalen i Fasit – MSTAR och STAR – är registerbaserade och pseudonymiserade vid användning av modellen. Uppgifterna i Fasit får endast lämnas ut utan direkt hänförbara uppgifter till den enskilde. Vid tillgängliggörande av Fasit förses de personuppgifter som ingår med en beteckning, ett s.k. löpnummer, som hos SCB kan kopplas till personnummer eller motsvarande. En koppling mellan identitet och löpnummer, en s.k. kodnyckel, får bevaras hos myndigheten under högst ett år (se 10 § fasitlagen).

MSTAR är ett mindre urval och består av ca 31 000 urvalspersoner eller hushåll. Efter komplettering med övriga hushållsmedlemmar omfattar MSTAR ca 92 000 individer. Simuleringar med MSTAR har betydligt kortare beräkningstider än STAR, vilket gör den lämplig för snabbare analyser.

STAR-urvalet är det större av de två urvalen och omfattar ca 750 000 urvalspersoner eller hushåll. När urvalet kompletteras med samtliga folkbokförda i respektive hushåll omfattar det omkring 2 100 000 individer.

Båda urvalen är obundna slumpmässiga urval (OSU), därtill görs en komplettering för att förstärka urvalet med individer som har höga inkomster av tjänst samt betydande över- eller underskott av kapital. Urvalsramen baseras på SCB:s totalräknande inkomst- och taxeringsregister.

2.3 Utvecklingen av Fasit

Utvecklingen av Fasit har skett i samverkan mellan SCB och Regeringskansliet, huvudsakligen inom ramen för SCB:s löpande verksamhet men även genom att SCB föreslagit en möjlig utvecklingsinsats som myndigheten därefter fått i uppdrag att genomföra. Det finns ett kontinuerligt behov av att utveckla Fasit för att modellen ska vara aktuell och ändamålsenlig. Vid olika tillfällen sker det också större insatser för att aktualisera och bredda modellen. Utöver den utveckling som angetts har ett flertal förändringar gjorts för att uppnå ändamålet med Fasit.

3 Utökning av Fasit med uppgifter om hushållens skulder

3.1 Hushållens skulder

Promemorians bedömning

Det bör samlas in ytterligare uppgifter om hushållssektorns skulder i Fasit.

Insamlingen och behandlingen av uppgifter om hushållssektorns skulder i Fasit utgör inte ett betydande intrång i den enskildes personliga integritet.

Insamlingen och behandlingen av personuppgifter står i proportion till det syfte som eftersträvas och står i överensstämmelse med EU:s dataskyddsförordning.

Skälen för promemorians bedömning

Behovet av statistik

Hushållens skuldsättning på aggregerad nivå har ökat trendmässigt under lång tid. En stor del av krediterna är bostadskrediter, men även konsumtionskrediterna har ökat. Bostadskrediter utgör cirka 80 procent av

hushållens totala krediter, men högre räntor och snabbare amorteringar gör att konsumtionskrediter står för en stor del av hushållens skuldbetalningar i förhållande till kreditens storlek.

Möjligheten för hushåll att ta krediter för konsumtion och bostadsköp är viktig för både enskilda individer och för den ekonomiska utvecklingen. Samtidigt kan hög skuldsättning skapa sårbarhet för den enskilda individen, för det finansiella systemet och för samhällsekonomin i stort. För enskilda hushåll kan höga ränte- och amorteringsbetalningar i förhållande till inkomsten leda till ökad sårbarhet vid negativa händelser för den enskildes ekonomi.

För att förstå dessa risker på både individ- och systemnivå krävs tillförlitlig statistik. Avsaknaden av sådan statistik försvårar analyser av centrala frågor såsom hushållens sårbarhet, finansiell stabilitet och fördelningseffekter.

Skyddet för den enskildes integritet

Det finns ett behov av tillförlitlig och detaljerad statistik, inte minst för att kunna analysera samhällsekonomiska frågor och fatta välgrundade beslut inom exempelvis skatter, transfereringar och finansiell stabilitet. Samtidigt måste detta behov balanseras mot skyddet för den personliga integriteten, som är en grundläggande rättighet enligt 2 kap. 6 § regeringsformen (RF). Skyddet mot intrång i den personliga integriteten får dock enligt 2 kap. 20 § första stycket 2 RF, under vissa förutsättningar, begränsas genom lag.

Även EU:s dataskyddsförordning (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2016/679 av den 27 april 2016) ställer höga krav på laglig och proportionerlig behandling av personuppgifter. Enligt artikel 5.1. c och artikel 6.1 ska personuppgifter endast behandlas i den utsträckning som är nödvändig för ändamålet, och behandlingen måste alltid vila på en rättslig grund med tydligt definierade syften. Det är därför viktigt att insamlingen av uppgifter inte blir mer omfattande än nödvändigt, och att den alltid har ett tydligt och avgränsat syfte.

Behandlingen av personuppgifter i Fasit sker i dag med stöd av artikel 6.1 c och 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning (se prop. 2018/19:118 s. 16-17).

I Fasit behandlas en stor mängd uppgifter som direkt kan hänföras till enskilda, exempelvis uppgifter om inkomster, fastighetsinnehav, utbetalda socialförsäkringsförmåner och ränteutgifter. Uppgifterna är även till viss del av känslig karaktär. Vid bedömningen av vad som kan anses utgöra ett betydande intrång enligt 2 kap. 6 § RF bör flera omständigheter vägas in, t.ex. uppgifternas karaktär och omfattning. Även sådana omständigheter som t.ex. ändamålet med behandlingen av uppgifterna och omfattningen av utlämnandet av uppgifter till andra som sker utan omedelbart stöd av offentlighetsprincipen kan vara av betydelse vid bedömningen.

En utökad insamling, där nya uppgifter från finansiella aktörer kombineras med befintliga register hos SCB, möjliggör en bredare bild av hushållens ekonomi. Även om denna information är värdefull för analyser och planering skapar den också större risker för intrång i den personliga integriteten. Detta ställer höga krav på hur uppgifterna hanteras, hur de används och att tillgången till dem begränsas (se avsnitt 3.6).

Behandlingen i Fasit hos SCB sker med uppgift om identitet. Denna behandling kan sägas innebära en kartläggning av enskilda även om ändamålet med behandlingen är ett annat. Behandlingen sker emellertid inte i syfte att vidta åtgärder mot enskilda och materialet lämnas ut till andra i pseudonymiserad form. Vid en sammanvägd bedömning av uppgifternas karaktär och omfattning samt syftet med behandlingen bedöms behandlingen inte vara av sådan beskaffenhet att den får anses innefatta ett betydande intrång i enskildas personliga integritet som avses i 2 kap. 6 RF. I det urval av Fasit som görs tillgängligt för andra än SCB saknas uppgift om identitet. Denna behandling av personuppgifter bedöms därför inte heller utgöra ett sådant betydande intrång i enskildas personliga integritet som avses i 2 kap. 6 § RF (jfr prop. 2018/19:118 s. 24).

Den föreslagna insamlingen ska begränsas till att enbart omfatta uppgifter om skulder. En sådan avgränsning ger det underlag som är nödvändigt för att förbättra förutsättningarna för att utforma politik inom bl.a. finansiell stabilitet och fördelningspolitik, utan att i onödan kartlägga andra delar av individers och hushållens ekonomi. Insamlingen och behandlingen av uppgifterna står därmed i proportion till det syfte som eftersträvas och står i överensstämmelse med EU:s dataskyddsförordning.

3.2 Information om hushållssektorns skulder och skuldbetalningar ska få behandlas

Promemorians förslag

Uppgifterna i Fasit, och uppgifterna i det urval som lämnas ut till användare, ska få behandlas för att simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar av hushållssektorns skulder och skuldbetalningar. Uppgifterna ska också få användas för att ta fram statistik för att analysera information inom det området.

Skälen för promemorians förslag

Den omständigheten att behandlingen av personuppgifter har stöd i artikel 6.1 i EU:s dataskyddsförordning, dvs. att den har en rättslig grund, innebär inte att vilka uppgifter som helst kan behandlas eller att de kan behandlas på valfritt sätt. Den personuppgiftsansvarige måste även uppfylla kraven i övriga bestämmelser i förordningen, t.ex. de allmänna principerna i artikel 5. Ett av kraven som följer av artikel 5.1 är att personuppgifter endast ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och att de inte senare får behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. För att säkerställa en tydlig, laglig och rättvis behandling bör de nya ändamålen komma till uttryck i lag. Ändamålsbestämmelserna i fasitlagen är uttömmande. Detta innebär att uppgifter som samlas in endast får användas för de specifika syften som anges i lagen.

Fasitlagen är utformad för att ge SCB en tydlig rättslig grund för den personuppgiftsbehandling som krävs för att systemet ska kunna användas

på ett ändamålsenligt sätt, men även för att säkerställa ett starkt skydd för enskilda individers personliga integritet.

Enligt 8 § fasitlagen ska SCB ta fram särskilda dataurval för utlämnande enligt 9 §. Ett centralt krav är att dessa urval utformas så att uppgifterna inte längre direkt kan kopplas till en specifik fysisk person (se 8 och 10 §§ fasitlagen). Ansvar för hur det avidentifierade urvalet konstrueras vilar på SCB. Urvalet ska tillgodose de syften som anges i 4 §, dvs. att simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar inom skatte- avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärdstjänsterna, eller för att ta fram statistik för analys av information inom skatte- avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärdstjänsterna.

För att möjliggöra behandlingen av hushållssektorns skulduppgifter i Fasit och i de urval som lämnas ut behövs ändamålsbestämmelserna i 4 § fasitlagen utökas. Det bör därför föras in nya bestämmelser i fasitlagen som reglerar behandlingen av uppgifterna.

3.3 Uppgifter som ska samlas in

Promemorians förslag

Regeringen ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska samlas in.

Följande uppgifter ska samlas in:

- kreditgivarens organisationsnummer,
- kredittagarens personnummer,
- kreditens utestående nominella belopp,
- kredittagarens andel av krediten,
- typ av kredit,
- värdet på säkerheten,
- räntesats,
- start- och slutdatum för räntan,
- amorteringskrav i kronor,
- genomsnittlig amortering under senaste 12 månaderna, och
- krediter som har bedömts vara kreditförsämrade enligt International Financial Reporting Standards 9, i tillämpliga fall.

SCB ska få meddela verkställighetsföreskrifter, dvs. om sådant som när och hur uppgifterna ska lämnas.

Skälen för promemorians förslag

För att bättre kunna bedöma svenska hushålls ekonomiska situation ska en insamling av uppgifter om hushållssektorns skulder göras. Varje variabel som föreslås samlas in har ett specifikt syfte för att bygga en nödvändig helhetsbild. Grunden i insamlingen är att fastställa storleken på varje individs samlade skulder. För att detta ska kunna göras krävs att kreditens utestående nominella belopp inhämtas. Detta är den primära variabeln som visar den exakta skulden i kronor. Genom att utöka Fasit med uppgifter

om skulder blir det möjligt att beräkna individens skuldkvot, eftersom skulderna kan ställas i relation till den information som redan finns i modellen om hushållens disponibla inkomster. För att undvika dubbelräkning vid gemensamma krediter ska även individens andel av krediten räknas ut. Detta säkerställer att den korrekta andelen av en skuld tillskrivs individen, vilket är avgörande för att kunna beräkna skulder på både individ- och hushållsnivå.

För att kunna förstå hushållens skuldsituation behöver även information om kredittypen inhämtas. Denna information är nödvändig för att exempelvis kunna skilja på krediter med säkerhet, t.ex. bostadskrediter och krediter utan säkerhet, såsom konsumtionskrediter. Vidare ska information om värdet på säkerheten inhämtas. Genom denna information kan bl.a. belåningsgraden räknas ut (kreditens storlek i förhållande till säkerhetens värde).

För att kunna analysera och simulera effekterna av ränteförändringar ska information om individens aktuella räntesats och dess start- och slutdatum inhämtas. Tillsammans ger dessa uppgifter en bild av skuldens direkta kostnad samt hushållens känslighet vid räntehöjningar. Informationen kan också användas för att förbättra kvaliteten på beräkningen av boendeutgiften i Fasit:s befintliga simuleringar samt ge en bättre förståelse för hushållens beteenden och beslut i relation till olika räntebindningstider för krediten.

Storleken på hushållens månatliga skuldbetalningar har en stor påverkan på deras ekonomi. Därför ska även uppgifter om amortering inhämtas; genomsnittlig amortering och amorteringskrav i kronor. Den tvingande miniminivån visar hushållens basutgift och den genomsnittliga amorteringen fångar frivilliga betalningar och ger därmed förutsättningar för analys av marginaler. Vid beräkningen av om ett hushåll klarar en kris, exempelvis ett högre ränteläge, är det av vikt att kunna beräkna hur mycket hushållet har kvar att leva på efter att hushållets levnads- och boendeutgifter beaktas. I Fasit beräknas i dag boendeutgifter exklusive amortering.

För att ytterligare identifiera sårbarheter hos individer ska uppgifter om krediter som hos kreditgivare som tillämpar IFRS 9 har klassificerats som kreditförsämrade (steg 3) enligt denna standard inhämtas. Enligt IFRS 9 innebär detta att kreditgivaren har klassificerat krediten som kreditförsämrad med anledning av att det finns objektiva bevis på att en eller flera kreditförlosthändelser har inträffat, t.ex. betydande betalningssvårigheter hos kredittagaren. Variabeln ger därmed en direkt indikation på en individs bristande betalningsförmåga och visar om motståndskraften mot ekonomiska störningar redan är mycket låg eller obefintlig.

En insamling av ovan föreslagna uppgifter kommer att kunna ge bättre information om hushållens faktiska kostnader, kassaflöden och riskprofiler. Detta kommer att kunna användas som underlag för beslutsfattare, som kommer att kunna göra bättre analyser av hur olika ekonomiska störningar, räntehöjningar eller inkomstbortfall, kan påverka olika grupper i samhället.

Insamling av uppgifter om hushållens skulder för statistik och analys kan förändras över tid och kan innebära att variablerna behöver uppdateras. Genom att låta regeringen meddela föreskrifter om vilka

skuldvariabler som ska samlas in kan det säkerställas att dessa snabbt kan anpassas till ändrade förutsättningar. Detta möjliggör en flexibel och effektiv statistikproduktion som kan anpassas efter förändrade behov och förhållanden. Regeringen ska därför få meddela föreskrifter om vilka variabler som ska samlas in och SCB ska bemyndigas att meddela verkställighetsföreskrifter, dvs. om sådant som när och hur uppgifterna ska lämnas.

3.4 Begränsning av storleken på urvalet

Promemorians förslag

För de nya ändamålen – bl.a. att simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar av hushållssektorns skulder och skuldbetalningar – ska SCB endast ta fram ett mindre urval av personuppgifter, motsvarande det mindre statistiska urvalet (MSTAR).

Skälen för promemorians förslag

Insamling av uppgifter om hushållens skulder är av integritetskänslig natur. För att minimera effekterna av detta bör SCB endast ta fram ett mindre urval av personuppgifter från det särskilda urvalet för de nya ändamålen. I sammanhanget bör det dock nämnas att de aktuella uppgifterna är pseudonymiserade när de lämnas ut. Detta framgår av 8 § fasitlagen som stadgar att SCB ska ta fram ett särskilt urval av personuppgifter som inte direkt kan hänföras till en enskild fysisk person för utlämnande enligt 9 §. Att det inte ska kunna hänföras till en enskild fysisk person innebär att de uppgifter som tillgängliggörs för externa användare är pseudonymiserade och att ingen förutom SCB har kännedom om vilka som ingår i urvalet.

Bestämmelsen i 8 § fasitlagen reglerar SCB:s skyldighet att skapa det urval av uppgifter som behövs för de ändamål som anges i 4 §, dvs. simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar inom skatte-, avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärdstjänsterna, och för att ta fram för att framställa statistik för analys inom dessa områden. Det är SCB som ansvarar för utformningen av urvalen. Den version av Fasit som tillgängliggörs för användare innehåller pseudonymiserade individ- och hushållsuppgifter.

Urvalet MSTAR utgör i dag en av SCB framtagna delmängd av det särskilda urval av personuppgifter som avses i 8 § (STAR). För att tydliggöra och säkerställa att insamlingen av skulduppgifter endast sker i det mindre urvalet, bör det införas en särskild bestämmelse i fasitlagen som uttryckligen anger att SCB, för de nya ändamålen, endast ska ta fram ett mindre urval av personuppgifter motsvarande MSTAR.

3.5 Kreditgivarnas uppgiftsskyldighet

Promemorians förslag

Kreditgivare ska lämna de uppgifter om hushållens skulder som är nödvändiga till SCB.

Skälen för promemorians förslag

Enligt gällande rätt är det endast myndigheter under regeringen som är skyldiga att lämna de uppgifter som SCB behöver för de ändamål som anges i fasitlagen och förordningen (2019:509) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar (fasitförordningen).

För att SCB ska kunna tillgodose de nya ändamålen krävs dock tillgång till uppgifter om hushållens skulder från företag som omfattas av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, dvs. kreditinstitut och bostadskreditinstitut. Dessa uppgifter omfattas dock i regel av tystnadsplikt (se t.ex. 1 kap. 10 § lagen om bank- och finansieringsrörelse). Det krävs därför en uttrycklig bestämmelse som ålägger berörda företag att lämna uppgifterna till SCB. Vidare måste behandling av personuppgifter ske i enlighet med EU:s dataskyddsförordning. För de berörda företagen innebär detta att det måste finnas en rättslig grund för behandlingen. Den rättsliga grunden i detta sammanhang är artikel 6.1 c, som medger behandling när det är nödvändigt för att uppfylla en rättslig förpliktelse.

3.6 Insamling, sekretess och gallring av uppgifter

Promemorians bedömning

Insamling av uppgifter om hushållens skulder bör avse data för alla skattskyldiga och folkbokförda personer samt dödsbon. De insamlade uppgifterna behandlas separat för respektive uppgiftslämnare till dess att urvalet har skett. Därefter kommer överflödiga data att gallras.

Ingen ändring av SCB:s ansvar för personuppgiftsbehandling i Fasit eller några ändringar avseende sekretessskyddet behövs.

Nuvarande bestämmelser om gallring i fasitlagen omfattar även de uppgifter som föreslås samlas in.

Skälen för promemorians bedömning

Insamlingen bör omfatta alla skattskyldiga och folkbokförda personer samt dödsbon

Fasit bygger på data avseende senaste taxeringsår (år T). Urvalen, som bygger på Inkomst- och taxeringsregistret, blir klara först i januari år T + 2 vilket är några veckor innan en ny version av Fasit blir tillgänglig för

användarna. Insamling av övriga data till Fasit sker för hela befolkningen och påbörjas redan i maj år T + 1, dvs. innan urvalet är klart. Om SCB först i januari år T + 2, när urvalet finns på plats, påbörjar insamling av data gällande skulder skulle Fasit inte kunna levereras i sin helhet i februari. Fasit skulle då behöva kompletteras med uppgifter om skulder i ett senare skede.

SCB har i sin rapport Förslag på utökning av Fasit – redovisning av regeringsuppdrag angående stickprovsinsamling av uppgifter om hushållens skulder och vissa likvida tillgångar (SCB2024/330), bedömt att en insamling för hela befolkningen har stora fördelar, både för uppgiftslämnare och SCB. För uppgiftslämnarna skulle bördan vara större om de skulle behöva hantera ett urval i stället för samtliga kunder. Vidare saknar SCB i nuläget hantering som innebär att personuppgifter begärs in från företag för ett urval individer. En insamling som endast avser de individer som ingår i urvalet skulle innebära ett röjande av vilka individer som ingår i urvalet.

Personuppgiftsbehandling och sekretess

De nuvarande bestämmelserna om personuppgiftsbehandling i fasitlagen kommen även omfatta insamlingen av de föreslagna uppgifterna (se 3, 6 och 7 §§ fasitlagen). De nya uppgifterna som föreslås samlas in kan vara integritetskänsliga men de räknas inte som ”särskilda kategorier” enligt artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning. Sådana särskilda kategorier är exempelvis uppgifter om hälsa, politiska åsikter, religion eller etniskt ursprung. Eftersom de uppgifter som föreslås samlas in inte faller inom denna kategori behövs inga ändringar göras i fasitlagen i detta avseende.

När det gäller sekretess regleras skyddet framför allt i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Av paragrafens första stycke framgår att sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Motsvarande sekretess gäller enligt andra stycket vid annan med statistikframställning jämförbar undersökning som utförs av vissa angivna myndigheter. Sekretessen enligt 24 kap 8 § OSL innehåller inget skaderekvisit och är alltså absolut. Från detta görs dock vissa undantag i paragrafens tredje stycke, vilket innebär att ett utlämnande är möjligt i vissa fall om det står klart att det kan ske utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

I Fasit används inte uppgifter som direkt kan identifiera en person. Detta innebär att när SCB lämnar ut uppgifter sker det i pseudonymiserad form och några uppgifter som är direkt hänförliga till en enskild lämnas inte ut av SCB. Vidare är det endast myndigheter som har verksamhet som omfattas av 24 kap. 8 § OSL som får tillgång till Fasit. Några ändringar behöver därför inte heller göras i detta avseende.

Gallring av uppgifter

Enligt 13 § fasitlagen ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för något av de insamlade ändamålen (se 4 och 5 §§ fasitlagen). För de nya föreslagna ändamålen kommer SCB att behöva samla in betydligt fler

personuppgifter än vad som sedan kommer att ingå i det mindre urvalet. Eftersom den befintliga gallringsregeln kommer att omfatta den överskottsinformation som kommer att uppstå, behövs ingen särskild bestämmelse som reglerar gallringen avseende insamlingen av uppgifter om hushållssektorns skulder.

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag

Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Promemorians bedömning

Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2026.

SCB, kreditinstituten och bostadskreditinstituten kommer att behöva tid för att anpassa sina system för den nya uppgiftsinsamlingen. Eftersom SCB kommer att få meddela verkställighetsföreskrifter om när och hur uppgifterna ska lämnas, är det upp till myndigheten att beakta sitt och instituten behov av tidsmässig anpassning till de nya reglerna.

5 Konsekvensanalys

Promemorians bedömning

Förslagen i promemorian bedöms kunna leda till ökade kostnader för SCB, kreditinstitut och bostadskreditinstitut.

Skälen för promemorians bedömning

Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter

Förslaget medför inga offentligfinansiella konsekvenser.

Förslaget innebär att uppgifter om hushållssektorns skulder ska samlas in, vilket möjliggör förbättrade analyser av vad som kännetecknar individer med hög skuldsättning, hur stor omfattningen av skuldsättningen är och hur sårbara hushållen är för störningar i ekonomin. För det nya ändamålet ska SCB endast ta fram ett mindre urval av personuppgifter, motsvarande det mindre statistiska urvalet (MSTAR). Insamlingen innebär ändå en utökning av den information som finns idag och kan bidra

till en bättre och representativ bild. Till skillnad från den information som finns tillgänglig i dag om hushållens skulder, kommer den föreslagna insamlingen kunna bidra med individbaserade data om en stor del av hushållens utestående skulder.

Många svenska hushåll tar krediter för att kunna köpa bostad och dessa bostadskrediter spelar en viktig roll i den privata ekonomin. Om dessa bostadskrediter är allt för höga och störningarna drabbar många hushåll samtidigt finns risk för att den finansiella stabiliteten och den makroekonomiska utvecklingen påverkas. Därför utgör bostadskrediter en central del i informationsinsamlingen för att bedöma hushållens motståndskraft mot ekonomiska störningar. Genom att även samla in information om konsumtionskrediter kan en större del av den individuella skuldbördan kartläggas och ge en mer rättvisande bild av hur skuldbetalningar fördelas mellan hushåll. Statistiken ger också möjlighet att följa överskudsättningen, som ofta är kopplad till konsumtionskrediter med höga kostnader för individen och negativa samhällseffekter som följd. Sammantaget stärker den föreslagna statistikinsamlingen förutsättningarna att fatta välgrundade beslut och att utforma en ändamålsenlig och proportionerlig politik – främst vid åtgärder för att värna den finansiella stabiliteten, men även inom andra områden.

Effekter för kreditinstitut och bostadskreditinstitut

Förslaget innebär att uppgifter ska samlas in direkt från kreditinstitut och bostadskreditinstitut. I dagsläget finns ca 150 sådana institut i Sverige.

För instituten bedöms förslaget innebära vissa kostnader, men det är svårt att uppskatta exakt hur stora kostnaderna kan bli. Betänkandet Ny statistik över hushållens tillgångar och skulder (SOU 2022:51) tar upp vilka typer av kostnader som kan uppstå för kreditinstitut, bl.a. kostnader för systemutveckling, framtagandet av rapporteringsrutiner och samordning med annan rapportering och lagring. Bedömningen är att den föreslagna statistikinsamlingen innebär samma typer av kostnader för instituten men att storleken på kostnaderna kommer att vara lägre än de som skulle ha uppstått om betänkandets förslag hade genomförts. Det beror på att den information som nu ska samlas in är betydligt mindre omfattande och bedöms vara mindre komplex för instituten att rapportera. Ingen information om tillgångar kommer att samlas in, vilket bl.a. innebär att antalet variabler och de interna system som företagen behöver hämta information från är avsevärt färre.

Vissa institut som omfattas av förslaget har en relativt liten balansomslutning. För dessa kan de fasta kostnaderna bli proportionellt större än för större institut, som har bättre förutsättningar att hantera kostnaderna.

Effekter för SCB

SCB föreslås bli ansvarig myndighet för insamlingen av uppgifter om hushållens skulder. Detta medför utvecklingskostnader, kostnader för att komplettera urvalet MSTAR i mikrosimuleringsmodellen Fasit, samt ökade löpande kostnader för myndigheten. I rapporten Förslag på utökning av Fasit – redovisning av regeringsuppdrag angående stickprovsinsamling av uppgifter om hushållens skulder och vissa likvida tillgångar gör SCB

en kostnadsuppskattning. Den föreslagna insamlingen är mer begränsad än vad som föreslogs i SCB:s rapport, eftersom statistikinsamlingen begränsas till endast omfatta hushållens skulder och inte tillgångar. SCB:s faktiska kostnader bedöms därför bli lägre än de tidigare uppskattningarna och uppgå till omkring 5 miljoner för införandet och 2 miljoner kronor i löpande kostnader. SCB:s resursbehov behandlas i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, utg. omr. 2, avsnitt 3).

Effekter för jämställdheten mellan kvinnor och män och för klimatet

Förslaget har ingen påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män eller klimatet.

Överensstämmelse med unionsrätten

Förslaget står i överenskommelse med unionsrätten.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:508) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar

1 § Denna lag ska tillämpas vid Statistiska centralbyråns behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar (Fasit) som myndigheten förvaltar.

Lagen ska också tillämpas vid myndigheters behandling av personuppgifter i *de* urval som har lämnats ut enligt 9 §.

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde.

Ändringen i *andra stycket* är en följd av tillägget i 8 § som innebär att Statistiska centralbyrån ska ta fram ett mindre urval av personuppgifter för de nya ändamålen i 4 §.

3 § Statistiska centralbyrån är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till den.

Myndigheter som *urvalen* har lämnats ut till enligt 9 § är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som myndigheterna utför.

I paragrafen finns bestämmelser om ansvar för personuppgiftsbehandling.

Ändringen i *andra stycket* är en följd av tillägget i 8 § som innebär att Statistiska centralbyrån ska ta fram ett mindre urval av personuppgifter för de nya ändamålen i 4 §.

4 § Personuppgifter får behandlas i Fasit och i *de* urval som har lämnats ut enligt 9 § om det är nödvändigt för att

1. simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar

a) inom skatte-, avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärds-tjänsterna, och

b) av hushållssektorns skulder och skuldbetalningar, eller

2. ta fram statistik för analys av information

a) inom skatte-, avgifts- och bidragssystemen och de offentliga välfärds-tjänsterna, och

b) om hushållssektorns skulder och skuldbetalningar.

Paragrafen anger de ändamål för vilka personuppgifter i Fasit får behandlas. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

De nya *punkterna 1 b* och *2 b* innebär att Statistiska centralbyrån ska inhämta uppgifter om hushållssektorns skulder och skuldbetalningar i syfte att simulera och beräkna effekter av befintliga och nya regelverk samt andra förändringar samt för att kunna ta fram statistik och analys av information om hushållssektorn skulder och skuldbetalningar. Med "hushållssektorn" avses personuppgiftsbehandling som rör såväl enskilda

individer som de enskilda individer som ingår i det samlade hushållet. Övriga ändringar är endast språkliga och redaktionella.

6 § Personuppgifter som avses i artikel 9.1 och artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får inte behandlas i Fasit eller i *de* urval som lämnas ut enligt 9 §.

Första stycket gäller dock inte uppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller medlemskap i fackförening och uppgifter om hälsa.

I paragrafen regleras förutsättningarna för behandling av s.k. känsliga personuppgifter och uppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott.

Ändringen i *första stycket* är en följd av tillägget i 8 § som innebär att Statistiska centralbyrån ska ta fram ett mindre urval personuppgifter för de nya ändamålen i 4 §.

8 § Statistiska centralbyrån ska ta fram ett särskilt urval av personuppgifter i Fasit som inte direkt kan hänföras till en fysisk person för utlämnande enligt 9 §.

För de ändamål som anges i 4 § 1 b och 2 b ska Statistiska centralbyrån dock endast ta fram ett mindre urval av personuppgifter i Fasit som inte direkt kan hänföras till en fysisk person för utlämnande enligt 9 §.

Paragrafen reglerar Statistiska centralbyråns skyldighet att skapa ett särskilt underlag av uppgifter, ett s.k. urval, för de ändamål som anges i 4 § 1 b och 2 b, men att det för de nya ändamålen ska endast ett mindre urval av personuppgifter tas fram. Övervägandena finns i avsnitt 3.4.

Urvalen får endast avse de uppgifter som är nödvändiga för att de angivna ändamålen ska kunna uppnås och får endast innefatta uppgifter som inte är direkt hänförliga till en fysisk person. Det är de framtagna urvalen som efter sekretessprövning kan lämnas ut till användarna enligt 9 §.

Det nya *andra stycket* innebär att det för de nya ändamålen får endast ett mindre urval av personuppgifter, motsvarande MSTAR, tas fram.

8 a § *Företag som omfattas av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter ska till Statistiska centralbyrån lämna de uppgifter som behövs för de ändamål som anges i 4 § 1 b och 2 b.*

Regeringen får meddela föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första stycket.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om uppgiftsskyldighet och bemyndigande. Övervägandena finns i avsnitt 3.3 och 3.5.

I *första stycket* finns en bestämmelse om att kreditinstitut och bostadskreditinstitut ska lämna uppgifter till Statistiska centralbyrån. Vilka uppgifter som ska lämnas regleras på lägre nivå än lag.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska omfattas av uppgiftsskyldigheten.

9 § *Urvalen enligt 8 § får på begäran lämnas ut av Statistiska centralbyrån till Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen samt Regeringskansliet och andra myndigheter under regeringen.*

Paragrafen reglerar de urval av personuppgifter som Statistiska centralbyrån ska ta fram enligt 8 § och som på begäran får lämnas ut till Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen samt Regeringskansliet och andra myndigheter under regeringen.

Ändringen i paragrafen görs till följd av tillägget av ett nytt stycke i 8 § som innebär att Statistiska centralbyrån ska ta fram ett mindre urval personuppgifter för de nya ändamålen i 4 §.